

Posudek vedoucího bakalářské práce Šárky Vrzalové

„Vliv Optinské poustevny na Fjodora Michjloviče Dostojevského“

předkládané v roce 2010 na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

Práce Šárky Vrzalové má tři hlavní části. V první velmi stručně přibližuje fenomén ruského starectví, ve druhé nastiňuje dějiny Optinské poustevny a její vliv na ruskou religiozitu a intelektuální scénu 19. století. Třetí část pak specificky mapuje Dostojevského kontakty s poustevnou a jejich konkrétní projevy v jeho románové tvorbě.

1) *Struktura argumentace (8 bodů)*

Práce je velmi přehledně hierarchicky členěna na základní kapitoly a podkapitoly a orientace v ní je velmi snadná. Výklad systematicky postupuje od obecnějších témat ke specifitějším, což je pro práci tohoto typu jistě ideální. Snad jen v závěru se čtenář nemůže zbavit dojmu, že by přece jen měla práce skončit opět na nějaké obecnější rovině a pokusit se vliv Optiny na Dostojevského nějak celkověji vyhodnotit. Dlužno říci, že autorka sama na konci práce (s. 47) tento problém reflektuje a naznačuje, že zatímco původně opravdu chtěla dospět k o něco obecnějším závěrům, v průběhu psaní se tento záměr ukázal být na ploše bakalářské práce obtížně realizovatelným, a proto na něj byla nucena rezignovat. Podobný krok byl jistě ve výsledku šťastný. Práce sice díky němu působí spíše jako přípravná studie k nějakému zásadnějšímu bádání, v tomto žánru však funguje dobře a ke svému jasně vymezenému a realisticky koncipovanému cíli dokáže spolehlivým a názorným způsobem opravdu dospět.

2) *Formální úroveň (7 bodů)*

Po formální stránce nelze práci nic závažného vytknout (coby nerusista ovšem nejsem schopen posoudit přepisy ruských výrazů a jmen). I jazykově je bez výraznějších nedostatků. Překlepů a jazykových chyb je v ní únosné množství (byť je trochu nepříjemné, že velkou část z této malé množiny chyb tvoří hrubky, konkrétně chybná i/y ve slovesných koncovkách – viz opravy na s. 16, 18, 26 a 35 v mém výtisku práce). Formálně bezchybné je odkazování na prameny. Solidní je i grafická úprava.

3) *Práce s prameny (8 bodů)*

Práce s prameny je na velmi dobré úrovni. Základním primárním pramenem byly Dostojevského romány. Autorka s nimi pracovala v českých překladech (s výjimkou *Zpovědi Stavrogina*, kterou četla v ruštině), pro potřebu její práce je to však zcela adekvátní. Publikace vydávané v 19. století Optinskou poustevnou se jí získat nepodařilo, ani to však není na úrovni bakalářské práce žádnou velkou vadou; podrobné popisy těchto publikací v sekundární literatuře jistě bohatě postačují.

Kvalitní sekundární literatury měla autorka k dispozici dostatek, přičemž byla schopna pracovat i s ruskými pracemi, což je pochopitelně u takového tématu zcela zásadní.

4) *Vlastní přínos (7 bodů)*

Originalita práce je pro bakalářskou úroveň odpovídající. Mnohé kapitoly zejména v první polovině práce jsou jistě spíše kompilační, tomu však nebylo možné se v rámci zvolené koncepce vyhnout. Vlastní téma práce jistě není úplně nové, nicméně nakolik mohu soudit, autorka je zpracovává svébytným způsobem a rozhodně nepředkládá jen kompilát z existujících knih a článků jiných badatelů.

5) *Obecný přesah práce (1 bod)*

Obecný přesah je jedinou závažnější slabinou práce. Jak již bylo zmíněno, autorka oproti původním ambicím rezignovala na pokus o mapování celkového vlivu Optiny na Dostojevského světonázor, neboť se jí po prostudování všech pramenů podobná analýza začala jevit jako příliš složitá a na prostoru bakalářské práce nezvládnutelná. V jistém ohledu šlo jistě o odůvodněné a realistické rozhodnutí, jeho důsledkem však je, že vliv Optiny na Dostojevského je nakonec sledován jen na rovině různých konkrétních detailů a reálií v jeho románech, což z religionistického hlediska není až tak zajímavé. Snad by přece jen nebylo bývalo od věci, kdyby se autorka pokusila alespoň o nějaké velmi základní a zkusmé obecnější vyhodnocení, jakkoli s vědomím jeho nutné nedokonalosti.

Navzdory nedostatku obecného přesahu je práce Šárky Vrzalové ve všech dalších ohledech kvalitní a zaslouží si být hodnocena jako *výborná*.

V Praze, 12. 2. 2010

Radek Chlup, PhD.

